

Alles wordt nieuw!

Openbaring 21, 1-7 - Eeuwigheidszondag - 23.11.'25

'Alles wordt nieuw!'

De titel boven deze preek, kan als schrale troost bij je binnenkomen.
Schrale troost: het schrijnt meer dan dat het je troost.

De beschadigde plek in je ziel wordt snel met een pleister afgeplakt.
Dan hoeven anderen er niet meer naar te kijken
Immers, „alles wordt nieuw!“; jij kunt nu getroost zijn.
Maar... jij voelt nog steeds wat eronder zit.

Toch komt dit bijbelgedeelte niet zo over bij veel christenen.
Velen van ons worden oprecht getroost door deze woorden
Ja, dáár willen we ons aan vasthouden.
Er komen andere tijden: alles komt goed.

Toch moet je wel de afstand tussen het ene, de schrale troost, en het
andere, de bemoediging, overbruggen.
Meerdere keren in je leven.

Soms komen deze woorden gewoon te vroeg,
wanneer je het nog niet kunt verdragen dat er een pleister op de
pijnlijke wond wordt geplakt. De plek is nog zo gevoelig.

Want, we zitten hier met de ervaringen van verlies, vandaag.
Soms nog heel vers,
onze gevoelens zien eruit als een pasgedolven graf:
vers omgewoeld.
Andere verlieservaringen zijn van langer geleden.
Niet meer zo prominent aanwezig, maar nog altijd goed te voelen.
En soms..., is het nog een herinnering aan hoe het ooit was, lang
geleden, zoals bij de dichter Rawie.
Maar het gevoel van verlies tekent zowel de verse rouw als het
gedateerde gemis.

1. Memento Mori

Je moet in je beleving als het ware eerst de lange weg terug naar het
leven gaan.
Het hele kerkhof over, tussen al die stenen door.
Versteende levens, tot stilstand gekomen.
In steen gehouwen teksten:
'Rust zacht', 'in dierbare herinnering...'
En zal geen letter meer aan veranderen, want deze levens zijn
voorbij. Daar is niets meer aan toe te voegen.

Vroeger zag je nog wel eens staan op een grafsteen:
'Memento Mori', gedenk te sterven.
Een aansporing om erbij stil te staan dat het leven niet voor altijd
duurt. En dat je het maar niet kunt leven alsof het niet op kan.

Maar als je daar zo terugloopt tussen al die stenen herinneringen aan
het leven, bekruipt je dat gevoel van vanzelf wel.

Memento mori

Of, zoals het er ook wel bijna als een aanklacht stond vroeger:
Ik was wat jij bent, jij zult zijn wat ik nu ben.

Als je nog vol van het afscheid terugloopt naar de wereld van de levenden, ja dan krijg je het gevoel van opgaan blinken en verzinken. Als typering van onze levens.
En een diep gevoel van zinloosheid kruipt er in je naar boven.
Is dit nu de weg van alle levenden?

Zeker als je denkt aan degene die je hier net achtergelaten hebt. Het leven zal nooit meer hetzelfde zijn, meen je te beseffen. Want die ene die laat voor altijd een lege plek achter en die zal niemand kunnen vullen.

Toch, zul je ook veel teksten lezen die niet getuigen van eeuwige graf rust. Maar je wijzen op het tijdelijke van het verblijf hier. Zelfs in de nieuwe kerk in Delft staat op de deksteen op de grafkelder van onze koninklijke familie: 'hier rust tot de wederopstanding.'

Op Groningse begraafplaatsen staan op de achterkant van grafstenen ook tekst.

Grafgedichten met een boodschap voor levenden die bij het graf vandaan lopen.

Zoals deze in Noorddijk, aan de oostkant van de stad Groningen;

Ons leven is soms kort van duur

De dood kan komen ieder uur

(memento mori)

O! mochten wij dan zijn bereid

Voor eindeloze Eeuwigheid

Hé wacht eens leven, dat is andere taal.

Deze tekst maakt de overgang van de dood naar het leven.

Zo moet je eigenlijk van een begraafplaats vandaan komen,

Niet met de gedachte memento mori,

maar met het besef memento Viveri.

Gedenk te leven.

,Dat geldt voor jou de levende die hier vandaan loopt,

En voor hen de doden die je hier achter je laat laat.

De dood heeft het laatste woord niet.

Zo'n aansporing hebben we wel nodig wanneer we bij de graven vandaan lopen.

Dus toch: alles wordt nieuw.

Daarvan wil deze tekst je doordringen.

Ook als je verlies ervaart.

Want als de dood dichtbij op bezoek is geweest, laat dat een diepe indruk achter. Het is moeilijk om je aan die invloed te onttrekken..

Maar juist dan moet je gaan letten op de teksten die getuigen van een eeuwig leven.

De rust van het graf is niet wat ons beloofd is,

Maar de vrede van een nieuw leven bij de Heer.

En dat geeft je weer nieuwe moed

Maar je zou het zomaar vergeten tussen al die grafstenen.

Of zoals op de grafsteen van mijn overgrootmoeder,

Jantje Reerds staat:

*Ik heb de Heere gezocht en Hij heeft mij geantwoord
en mij uit al mijn vreezen gered. (Psalm 34,4 SVV)*

2. Nieuw?

Alles wordt nieuw!

Ja, maar soms zit je helemaal niet op iets nieuws te wachten?

Was het maar zo, zoals het vroeger was.

Dat is wat je nu zo mist.

Deze foto van de klimaattop in Belem trof me deze week

Als dat de nieuwe toekomst is, aan de horizon,

Laten we het dan maar bij het oude houden.

Nieuw is soms leuk, maar vaak ook onwennig en niet gewenst.

Dus als alles nieuw wordt, is dat dan wel een fijne gedachte?

Broers en zussen, wat hier zo opvallend aan is in deze tekst is dat nieuw niet helemaal nieuw is. Niet compleet anders, maar beter..

En niet in de zin van een nieuwe versie in afwachting van weer een nieuwere versie.

Maar tot rust gekomen in de uiteindelijke versie zoals je het leven nog niet kende. Prettig nieuw zoals je in een nieuw huis gaat wonen, dat helemaal is ingericht naar je verwachtingen.

Ja, eerlijk gezegd, al je verwachtingen overtreft.

Je merkt het aan de manier waarop er hierover gesproken wordt. Niet alleen in de eerste zeven verzen van dit hoofdstuk, maar verderop ook. Er zijn eigenlijk geen woorden voor om dat nieuwe te beschrijven.. daar hebben we nog geen taal voor.

De grootheid van het nieuwe wordt beschreven aan de hand van ontkenningen.

Er zullen geen tranen meer zijn, geen enkele. Ook geen aanleiding voor tranen: geen dood en niet wat bij de dood hoort rouw en in die tijd: jammerklachten, ook niet pijn: lichamelijk niet maar geestelijk ook niet.

Al die dingen kunnen we missen.

Nieuw is dus veel beter vergeleken met het voorafgaande.

En door die ontkenningen krijgen de beloften als het ware ook diepte. Een stad die zo mooi is als een bruid die voor haar man staat.

De zee die er niet meer is, nee niet de zee van de vakantie folders. Maar de zee uit de mythen van toen.

De zee vol van monsters en chaos en vernietiging.

Zoals we de zee soms zien als ze zich woest op het land stort en alles wegvaagt wat ons dierbaar is. Die zee is er niet meer.

En het mooiste en het meeste onvoorstelbare is misschien wel dat God midden tussen ons mensen woont.

Nou nou, dat is pas nieuw.

Dat we God in het gezicht kunnen kijken.

En niet een god waar we bang voor zijn.

Maar de god van mijn overgrootmoeder en overgrootvader.

De God die ons van al onze angst red.

Die als een Vader is voor zijn kinderen.

Die als een vader troost en voor je zorgt.
Tjonge dat is een mooi visioen.

Dan kun je gerust zeggen:
'Het leven zal nooit meer hetzelfde zijn.'
Maar nu eens positief en niet negatief zoals wij het vaak gebruiken.
Want dit is absolute winst die in plaats van het verlies komt.
Nee, het leven zal nooit meer hetzelfde zijn als het ooit was
Alles wordt nieuw: verlies wordt winst
Ja, meer nog: God zal alles nieuw maken.
Dat is een belofte waar je op kunt leunen
Een visioen dat niet vervluchtigt.

3. Een stad?

„Er komt een moment waarop jouw dromen en herinneringen zich
samenvoegen
En een perfecte wereld vormen.
Dat is de hemel.
En elke hemel is uniek.
Het is jouw wereld.
Het land is gevuld met alles wat je dierbaar is
En de lucht is je verbeelding.
Mijn hemel bestaat uit goede paarden en open vlaktes
En wild vee
En een man die van me houdt.
De zon komt altijd op in mijn wereld
En er zijn geen stormen.
En ik ben de enige bliksem
Ik ken de dood nu
Ik heb hem gezien
Hij had geen giftanden.
Hij glimlachte naar mij
En hij was prachtig.”

Zo eindigt de Netflix serie 1883.

Het gaat over de trek naar het westen van de Verenigde Staten.
Velen vonden daar bij de dood
Ook de hoofdpersoon van de serie: een nog jonge vrouw.
En dit is de tekst waarmee de serie eindigt

Alle mensen moeten zich op een of andere manier verhouden tot de dood. En veel van onze tijdgenoten doen daardoor zich een soort voorzetting van dit leven voor te stellen.

Hij drinkt daarboven vast een biertje op ons, hoor je mensen dan zeggen. Zij stellen zich een soort hemels café voor..

Een voortzetting van het leven zoals het hier was.

Dat was vroeger ook al zo.

De Grieken stelde zich het Elysium voor: de plek waar de rechtvaardigen hun nagedachtenis mogen vieren.

Beter dan de schimmen in het dodenrijk.

De inheemse Amerikanen stelde zich de eeuwige jachtvelden voor.

Het is al heel lang zo dat ieder zich zo z'n eigen hemel voorstelt.

Dan is het beeld in de tekst, een stad, toch wel anders dan misschien ook wel velen van ons zich het hiernamaals voorstellen.

Geen groen paradijs, maar een stad.

Een samenleving.

Stedelijke samenlevingen zijn niet vaak wat wij ons bij vrede voorstellen. Maar stel je voor dat dat zou kunnen.

In ieder geval is het niet ieders persoonlijke hemel

Maar onze gezamenlijke hemel.

Ja, zelfs een hemel waar alle volken zijn.

Lees maar, verderop komen zij de open poorten van het nieuwe Jeruzalem binnen.

Tsjonge dat het toch kan, samen in vrede leven.

Met de mensen, en met God en met de volken van deze aarde.

Het kan.

Dus de nieuwe hemel en de nieuwe aarde gaan over een gezamenlijke toekomst. Een samenleving.

Een stad die volgens de standaarden van toen, ideale trekken had

Het was een symmetrische stad en dat wijst op perfectie.
Het kan eenvoudig niet beter.

Zo komt er nog al wat bij elkaar: een leven zoals wij het kennen,
maar dan nieuw zoals wij nog niet kennen, ontdaan van alles wat het
ontsierde. Een woonplaats waar we samen komen, als volken op deze
aarde.

En in ons midden woont God.
Het is bijna meer dan ons kunnen voorstellen.

En deze stad is heilig lezen we
Dat wil niet direct zeggen dat het een bij uitstek religieuze stad is.
Maar dat de stad zich onderscheidt van alles en daardoor speciaal is.
Alles wat het menselijk leven mooi maakte en mooi maakt, komt door
haar poorten naar binnen
Het nieuwe Jeruzalem is de ideale samenleving.
Een inclusieve samenleving: er is geen onderscheid in positie, of in ras
of tussen mannen en vrouwen
Iedereen is er welkom.
Ieder die bij God wil wonen.
Zonder onderscheid.

Uitleiding: levensdoel.

In de ervaring van elke dag zou je zomaar de indruk kunnen krijgen
dat een mensenleven: opgaan, blinken en verzinken is.
De Coöperatie Laatste Wil timmert aan de weg met middelen voor
een zelf gekozen levenseinde: alsof de dood iets moois is.
Want nu is het zo dat mensen op bepaalde momenten liever de dood
dan het leven wensen.
Je zou zomaar de indruk kunnen krijgen dat de dood dan de
oplossing, de verlossing.

En dan klinkt deze stem: alles maak ik nieuw.
En degene die dat zegt is God.
En hij geeft de belofte bij: dit is geen nepnieuws dit is betrouwbare
informatie, dit is waar.

En het ligt wel vast
Dat het er komt is de vraag niet, alleen wanneer.

Het is dus opgaan, voor de meeste van ons tot volwassenheid komen.
En dan ook weer verzinken.
Alles weer loslaten wat je ooit gewonnen had.
Ja, ook geliefden die het liefst voor altijd bij je zou hebben.
En dan uiteindelijk blinken.
Met deze belofte brengt de Heer God de zin terug in ons leven.
Ons leven heeft een doel: en dat is mooier dat het mooiste dat we ooit
eerder ervaren hebben.

Het mooie begin dat er was met God de Schepper,
brengt Hij tot een einde waar Hij onszelf weer staat op te wachten.
God was de eerste, de A van het alfabet en is ook de laatste die ons
opwacht de Z van het alfabet.

En dat einde God is, dat is dat het einde.
Alles wordt nieuw

Amen.

© Wieb Dijksterhuis, 23 november 2025